

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

W ZESPOLE SZKÓŁ ZAWODOWYCH

IM. STANISŁAWA STASZICA

|

CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

W OSTRÓDZIE

I. Specyfikacja Zespołu Szkół Zawodowych im. S.Staszica i Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie

1. Szkoły wchodzące w skład ZSZ im. S. Staszica i CKU w Ostródzie:

- 1) technikum (zawody – technik mechanik, technik logistyk, technik architektury krajobrazu, technik usług fryzjerskich, technik organizacji reklamy)
- 2) szkoła branżowa I stopnia (zawód – stolarz, sprzedawca, fryzjer, oddział wielozawodowy)
- 3) zasadnicza szkoła zawodowa (zawód – stolarz, kucharz, sprzedawca, elektromechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, klasa wielozawodowa)

II. Forma organizacyjno- prawna

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy /opr. A. Łukaszewicz/.

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w branżowych szkołach oraz technikach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

1. Akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m.in.. *Rozporządzenie MED z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych* ; (Dz. U. z 2018 r. poz. 967);*Rozporządzenie MED z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty*, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz *Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.*, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jeden z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej,

m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. Podstawowe pojęcia z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego

- 1) DORADCA ZAWODOWY - Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej /Klasyfikacja Zawodów i Specjalności, Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II., Warszawa 1995, s. 497/.
- 2) DORADZTWO ZAWODOWE - Obejmuje świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielanie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji /K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29/.
- 3) INFORMACJA ZAWODOWA - Obejmuje zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji /K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych, WSiP, Warszawa 1985, s. 35/.
- 4) ORIENTACJA ZAWODOWA - Obejmuje wszystkie działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, której ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru szkoły i zawodu /K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29/.
- 5) PORADNICTWO ZAWODOWE - Obejmuje system długofalowych i wieloetapowych działań wychowawczych towarzyszących jednostce w trakcie rozwoju zawodowego. Obejmuje ono całokształt zadań związanych z udzielaniem uczniom i dorosłym pomocy w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces /W. Trzeciak: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy, maszynopis, Wyd. KUP, Warszawa 1996, s. 4/.

6) ZAWÓD - Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie /J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów, KiW, Warszawa 1965 s. 15-16/.

III. Założenia i cele Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

1. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zakłada, że:

- 1) wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- 2) na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska,
- 3) preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- 4) obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami /Radą Pedagogiczną/.

2. Głównym celem WSDZ jest przygotowanie ucznia do świadomego wejścia na rynek pracy oraz wyboru ścieżki dalszego kształcenia, w tym m.in.:

- 1) rozpoznawanie zainteresowań i możliwości uczniów,
- 2) rozpoznawanie predyspozycji zawodowych,
- 3) określanie mocnych i słabych stron oraz ograniczeń psychofizycznych,
- 4) poznanie cech osobowości i temperamentu ucznia,
- 5) poznanie własnego systemu wartości,
- 6) kształtowanie i rozwijanie umiejętności komunikacyjnych,
- 7) zgłębienie zasad savoir-vivre'u

8) poznanie oferty edukacyjnej wybranych uczelni, szkół policealnych oraz innych form kształcenia, 9) zdobycie wiedzy i umiejętności poruszania się po rynku pracy,

10) poznanie zasad konstruowania dokumentów aplikacyjnych,

11) przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

IV. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w branżowych szkołach oraz technikum są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczyciel.

1. Przykłady działań kierowanych do uczniów

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowaniu teczek „portfolio”;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawanie własnych zasobów – np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- organizowanie zajęć praktycznych i staży zawodowych;

- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm prowadzącymi akcje rekrutacyjne;
- zachęcanie do pozyskiwania referencji z miejsc zajęć praktycznych lub miejsc odbywania przez uczniów staży zawodowych;
- prowadzenie kół zainteresowań zgodnie z oczekiwaniami uczniów;
- inspirowanie do zdobywania nowych umiejętności poprzez udział w dodatkowych zajęciach zawodowych;
- angażowanie uczniów w działania na rzecz promocji szkoły;
- promowanie idei wolontariatu;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- umożliwianie udziału w targach pracy;
- umożliwianie udziału w targach edukacyjnych;
- organizowanie konkursów zawodowych;
- stosowanie metod aktywizujących (np. metoda projektów) wpływających na zwiększenie zaangażowania uczniów i samodzielności w planowaniu kariery;
- organizowanie dla uczniów spotkań informacyjnych z przedstawicielami szkół dla dorosłych;
- informowanie o ofercie kształcenia po ukończeniu branżowej szkoły i technikum – w tym o kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ), studiach, szkołach policealnych;
- umożliwianie zdobywania dodatkowych uprawnień w trakcie nauki;
- inspirowanie i pomaganie w przygotowaniu przez uczniów Indywidualnych Planów Działania (IPD).

2. Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- przedstawienie oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach /policealnego, wyższego/;

- wsparcie rodziców uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. ;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów.

3. Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców i specjalistów:

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego ;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- organizowanie staży zawodowych dla nauczycieli
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

V. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W branżowych szkołach oraz technikach w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele- bibliotekarze, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;

- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzenie przez siebie zajęć dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel – bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowanie przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

VI. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne jest udzielane szkołom, także szkołom branżowym oraz technikum przez: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Inni partnerzy wspierający działania związane z doradztwem zawodowym to: instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

VII. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane.

Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.